

/Ekonom/ Kolik si z Dukovan ukousnou české firmy? Pomůže jim nové pojištění od státní pojišťovny EGAP

22.10.2025 - Martin Petříček | Exportní garanční a pojišťovací společnost

Výstavba dvou nových jaderných bloků v elektrárně Dukovany je zatím zakázkou století. Hodnota největší investice v moderní historii české energetiky přesahuje 400 miliard korun. Nejde v ní jen o Dukovany, může podnítit rozsáhlý rozvoj domácího průmyslu. Zástupci státu spolu s hlavním dodavatelem, jihokorejskou KHNP, se shodují, že podíl českých firem bude činit kolem 60 procent hodnoty projektu.

O tom, jakou roli při výstavbě sehrají české firmy a jak jim v tom pomůže nový nástroj státní exportní pojišťovny EGAP, se v minulém týdnu mluvilo v debatě týdeníku Ekonom na Mezinárodním strojírenském veletrhu v Brně.

Smlouvu o dodávce dvou reaktorů podepsali s KHNP zástupci společnosti Elektrárna Dukovany II, která je majoritně vlastněná českým státem, začátkem června. Řadu měsíců předtím už běžely přípravné práce a naplno se rozjely od července, kdy kontrakt nabyl účinnosti.

„Bez zpoždění a podle plánovaného harmonogramu,“ ujistil v debatě vrchní ředitel sekce energetiky a jaderných zdrojů Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky Tomáš Ehler. V srpnu například začal geotechnický průzkum, který prověří vlastnosti podloží pod jednotlivými budovami.

Se zástupcem šéfredaktora Ekonomu Martinem Petříčkem (na foto vlevo z profilu) v Brně debatovali (zleva):

David Havlíček z pojišťovny EGAP

František Krček ze Škody JS

Tomáš Ehler z ministerstva průmyslu a obchodu

Daniel Procházka z Doosan Škoda Power

Ivo Tichý ze společnosti ZAT

Luboš Michlík ze Sigmy Group

Připravuje se také povolovací plán a související projekty. Stát musí například investovat do dopravní infrastruktury. Jde o obchvaty měst k hladké dopravě materiálu i prohloubení koryta Labe, protože některé součástky zamíří do Česka z Koreje po moři přes přístav v Hamburku.

Česko už také požádalo Evropskou komisi o souhlas, aby výstavba dvou nových bloků mohla být financována i z veřejných zdrojů. Brusel již v minulosti kývl v případě jednoho, vláda ale později rozhodla, že se v Dukovanech vedle stávajících čtyř bloků postaví rovnou dva. V Bruselu tedy nyní posoudí soulad s unijními pravidly. „Je to náročný byrokratický proces. Už máme ale prošlapanou cestu a snažíme se rozšířit a co nejvíc vyjít z původního rozhodnutí,“ řekl Ehler.

Připomněl, že Britům trvalo získání souhlasu 12 měsíců, Maďarům 17 a Česku dvaadvacet. „To však

bylo s novými podmínkami a přísnější legislativou. S nynější žádostí cílíme na druhou polovinu roku 2026," doplnil Ehler.

Český průmysl chce navázat na svou tradici v jaderné energetice. Už nyní je jasné, že v českých rukou zůstane dodávka strojevoň neboli turbínového ostrova. Je to klíčová část elektrárny, kde se nacházejí turbíny, generátory a čerpadla. Významnou roli tady převezme plzeňská firma Doosan Škoda Power. „Právě finalizujeme smlouvu s KHNP na dodávku parní turbíny a očekáváme, že bude podepsána v nejbližších týdnech," popsal její výkonný ředitel Daniel Procházka.

Podle něj se už připravují další dodávky. Firma obdržela předběžnou dokumentaci ke dvěma desítkám balíčků souvisejících se strojevoň. Korejský dodavatel vše koordinuje s firmami sdruženými v Alianci české energetiky. První kolo předběžných nabídek KHNP vyhodnotila, nyní se vedou jednání o technických detailech. Konkrétní tendry mají být podle harmonogramu vyhlášeny na konci roku 2026 a v průběhu roku 2027.

Například systémy kontroly řízení pro parní turbínu chce společnost ZAT. Její výkonný ředitel Ivo Tichý potvrdil, že podali předběžnou nabídku. Čerpadla, bez kterých se turbínový ostrov neobejde, by ráda dodala Sigma Group z Lutína. „Na přelomu října a listopadu bychom měli mít zpřesněné technické specifikace. Podle toho přepracujeme nabídky a následně budeme jednat o ceně," popsal generální ředitel firmy Luboš Michlík.

Zásadní roli chce sehrát i další plzeňská firma Škoda JS, která má – podobně jako ostatní – zkušenosti s projekty v Česku i zahraničí. Podle jejího generálního ředitele Františka Krčka bude ještě dva roky trvat dokončení projektu celé elektrárny. „Náš hlavní čas tedy ještě přijde," předpověděl s tím, že jeho firma nechce zůstat jen dodavatelem zařízení. Podobně jako při dostavbě slovenské jaderné elektrárny Mochovce má zájem se podílet i na montáži, spuštění a servisu.

Chceme, aby české firmy nebyly z pohledu financování pozadu proti zahraniční konkurenci, říká šéf státní pojišťovny EGAP David Havlíček.

Foto: Tomáš Škoda

Aby české firmy mohly konkurovat zahraničním, potřebují vedle kvality, zkušeností a cenové konkurenceschopnosti i přístup k dlouhodobému financování. Rozšíření výrobních kapacit, nové stroje, nábor lidí a zajištění cash flow představují obrovské náklady. Proto stát upravil zákon tak, aby EGAP mohla podporovat i domácí projekty, nikoli jen export.

„Čeští dodavatelé, kteří si budou potřebovat vzít investiční úvěr na zvýšení své kapacity, budou moci využít pojištění od naší pojišťovny. Tím pro ně bude úvěr dostupnější, levnější a na delší dobu," vysvětlil předseda představenstva EGAP David Havlíček.

Podle něj zahraniční subdodavatelé mohli získat podporu svých exportních pojišťoven ve své zemi, což pro ně byla výhoda. „Změnou zákona jsme tedy srovnali podmínky, aby na tom alespoň z pohledu financování české firmy byly stejně," popsal Havlíček.

EGAP dokáže pokrýt až 80 procent rizika úvěru. Havlíček připojil i vysvětlení, že nový nástroj má firmám umožnit, aby vůbec dosáhly na úvěr s delší splatností. Banka totiž často řekne, že firmě půjčí jen za předpokladu, že se investice vrátí za tři nebo pět let. Jenže u velkých jaderných projektů bývá zapotřebí získat půjčku na delší dobu. Pokud bude riziko pojištěné, může banka kývnout třeba i na desetiletý úvěr.

Týdeník Ekonom · Kolik si z Dukovan ukousnou české firmy? Pomůže jim nové pojištění od státní pojišťovny EGAP

Nový nástroj mohou využívat i české exportující firmy, jejichž zahraniční odběratel realizuje projekt v Česku, a nemusí se omezit jen na Dukovany. Podle Havlíčka je navržen tak, aby mohl být využit i u dalších strategických investic: „Může se vztahovat například na plánovanou továrnu na výrobu čipů nebo gigafactory pro automobilový průmysl“.

Pojištění není podle Havlíčka v rozporu s evropskými pravidly hospodářské soutěže. Aby nebyla porušena, bylo nutné upravit parametry pojištění. Například spoluúčast banky je v tomto případě 20 procent celkové hodnoty úvěru místo obvyklých pěti. Havlíček popsal stav, v němž instituce podobného typu začínají s podporou exportu už doma, jako světový trend. „Nechtěli jsme zůstat pozadu, protože pak by zůstávaly z hlediska financování pozadu i české firmy,“ zakončil tuto část debaty šéf státem vlastněné pojišťovny.

KHNP podle Tomáše Ehlera ukázala cestu, jak dosáhnout při výstavbě Dukovan 60procentního podílu českých firem.

Foto: Tomáš Škoda

Zhruba 30 procent českého podílu na dostavbě elektrárny je z větší části zajištěno díky zmiňované strojovně. České firmy však mají větší ambice a chtějí se podílet i na dalších částech elektrárny. Celkově má podle dohod jejich podíl dosáhnout 60 procent, i když právně nejde o závazek. „Všichni tři uchazeči v dukovanském tendru tento cíl přijali. KHNP zároveň ukázala reálnou cestu, jak toho dosáhnout,“ komentoval situaci Ehler s odkazem na to, že korejskému vítězi konkurovaly francouzská EDF a americká Westinghouse.

Přesné procento ovšem podle něj bude jasné až na konci projektu, tedy kolem roku 2037, kdy má být podle harmonogramu spouštěn druhý nový blok. Díky zvolenému investičnímu modelu EPC Flexi má Elektrárna Dukovany II jako investor větší pravomoci ovlivňovat seznam subdodavatelů a podmínky výběrových řízení. „Klíčová je cena, kvalita a harmonogram. A paralelně s tím zapojení českého průmyslu. Musíme však vždy hledat rovnováhu a nějakými zásahy státu tyto priority neohrozit,“ dodal Ehler z ministerstva průmyslu.

Význam českého podílu na dukovanském projektu není omezen hranicemi země. „Tam, kde KHNP uspěje a my se kvalifikujeme do jejího dodavatelského řetězce, si otevřeme cestu i k novým projektům,“ předpověděl Michlík ze Sigmy. Nemusí jít jen o jaderné zdroje, ale třeba také o paroplynové elektrárny.

Krček ze Škody JS připomněl, že výhody podobného efektu už firma pocítila. Šlo o práce pro francouzskou společnost Framatome. „Před 15 lety nás oslovili, abychom dodali části pro čínskou jadernou elektrárnu. Následovaly další dodávky do Finska a Británie. Když se k práci dostaneme, zákazník se k nám vrací,“ popsal dobrou zkušenost.

Také Doosan Škoda Power má zkušenosti z celého světa, a to i díky napojení na korejské společnosti. „V posledních 15 letech jsme dodali takřka 180 turbín. Naše technologie je dnes v Uruguayi, Panamě i na ostrově Guam,“ vypočítal Procházka.

V debatě se vedle podílu českých firem na dodávkách pro Dukovany řešily také možnosti pojištění dodávek na Ukrajinu nebo v budoucnu pro malé modulární reaktory.

Foto: Tomáš Škoda

Tak rozsáhlý projekt přirozeně nese rizika. „Jejich analýza, průběžné vyhodnocování i případné zmírňování je každodenní prací desítek lidí,“ řekl v debatě Ehler. Evropské zkušenosti, například z jaderné elektrárny Hinkley Point C ve Velké Británii, ukazují, že komplikace přicházejí například při

přenosu technologie do domácího regulačního prostředí. I když britský projekt měl obecnou licenci, tamní regulátor uložil přes dva tisíce změn s dopadem na termíny i rozpočet.

Zásadní roli hraje i infrastruktura mimo samotnou elektrárnu. Vedle zmíněných dopravních staveb či úprav stát přispívá ke zdatu akce změnou liniového zákona o zapracovávání předpisů Evropské unie a centralizuje povoloovací procesy, aby minimalizoval zdržení při výstavbě.

Diskutující také probrali, zda se Česko dokáže vypořádat s případným nedostatkem kvalifikovaných pracovníků pro jadernou energetiku. Krček ze Škody JS připomněl, že podobné obavy panovaly i při rozjezdu automobilového průmyslu v 90. letech. „Tehdy také všichni říkali, že nejsou lidi. Dnes je z Česka automobilová velmoc,“ uvedl. Podle něj se to může zopakovat i v případě jádra – pokud bude obor působit jako perspektivní a dobře placený, odborníci přijdou.

Zároveň apeloval na stát, aby technické vzdělávání podporoval stejně intenzivně jako obnovitelné zdroje nebo elektromobilitu, například prostřednictvím stipendií či zvýhodněných půjček pro studenty technických škol.

Ehler vyzval státní instituce, aby se připravily i na variantu, že pracovníků již usídlených v Česku skutečně nebude dostatek, zejména v nízko a středně kvalifikovaných profesích, a podle toho případně upravily vízovou a migrační politiku.

Vedle personálního zajištění je právě pojištění u velkých exportních kontraktů pro firmy často klíčovým faktorem, který rozhoduje o tom, zda se do projektů vůbec pustí. České podniky už dobře vědí, že to funguje i mimo oblast jádra. Sigma Group ji využila například u velkého závlahového projektu v Egyptě. „Během dvou let jsme podepsali kontrakty za 53 milionů eur. Bez pojišťovny EGAP bychom takový objem neutáhli,“ říká Michlík. Podobně Škoda JS spolupracovala s pojišťovnou EGAP při dostavbě slovenských Mochovců. Krček navíc dodal, že potenciál vidí i v malých modulárních reaktorech, o které je ve světě rostoucí zájem. „Pokud se jen polovina plánů uskuteční, EGAP rádi využijeme,“ říká.

Dalším významným směrem českého exportu může být poválečná obnova Ukrajiny. EGAP už tam pojišťuje projekty za více než 1,3 miliardy korun, jde zhruba o 60 obchodních případů. Firmy z jaderného byznysu ale narážejí na nízké limity: jde o pět milionů eur na jeden obchodní případ a splatnost úvěru do půldruhého roku. Podle Havlíčka se nyní o rozšíření těchto parametrů diskutuje, stejně jako o možnosti pojišťovat investice na Ukrajinu. To už některé evropské státy mají. „Česko patří do první ligy,“ říká Havlíček. Dukovany podle něj představují šanci, jak to dokázat i v tak komplexním a náročném odvětví, jakým je jaderná energetika.

<https://www.egap.cz/cs/ekonom-kolik-si-z-dukovan-ukousnou-ceske-firmy-pomuze-jim-nove-pojisteni-od-statni-pojistovny-egap>